

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról

(COM(2020) 408 final – 2020/0104 (COD))

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a technikai támogatási eszköz létrehozásáról

(COM(2020) 409 final – 2020/0103 (COD))

(2020/C 364/18)

Főelőadó: **Dimitris DIMITRIADIS**

Felkérés:	az Európai Unió Tanácsa, 2020.6.10. Európai Parlament, 2020.6.17.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 175. cikkének (3) bekezdése és 304. cikke
Illetékes szekció:	„Gazdasági és monetáris unió, gazdasági és társadalmi kohézió”
Plenáris ülésen történő elfogadás kelte:	2020.7.16.
Plenáris ülés száma:	553.
A szavazás eredménye: (mellette/ellene/tartózkodott)	208/4/4

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB üdvözli a javasolt Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt ⁽¹⁾.

1.2. Az Európai Bizottság javaslata – gazdasági dimenzióján túl – alapvetően az „európai család” elmélyítését és egységesítését is támogatja, mivel erősíti a tagállamok közötti szolidaritást és együttműködést.

1.3. Az Európai Bizottság javaslata többek között azt bizonyítja, hogy az Európai Unió – feltéve, hogy megvan a megfelelő politikai akarat – képes hatékonyan kezelni súlyos válságokat, komoly és hiteles megoldásokat kínálni és meghozni a szükséges és reális kompromisszumokat, végső soron segítve az európai eszme hatékony gyakorlati megvalósulását.

1.4. Az EGSZB véleménye szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek a Next Generation EU Eszköz ⁽²⁾ forrásait felhasználva támogatnia kell a klímasemlegességre és a digitális gazdaságra való átállást annak érdekében, hogy a legérzékenyebben érintett régiókban elősegítse az átállás társadalmi-gazdasági hatásainak enyhítését.

1.5. A Covid19-válság nyomán egyre égetőbb szükség van a fenntartható, zöld és digitális helyreállításra, ahogyan arra is, hogy a leginkább veszélyeztetett régiók támogatásban részesüljenek.

⁽¹⁾ A helyreállítási és rezilienciaépítési eszköz létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslat (COM(2020) 408 final, 2020. 05. 28.).

⁽²⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Uniós költségvetés – az európai helyreállítási terv motorja (COM(2020) 442 final).

1.6. Az EGSZB az eddigiek során már egyértelművé tette, hogy „pártolja, hogy szoros kapcsolat legyen a reformtámogató program ⁽³⁾ és az európai szemeszter között” ⁽⁴⁾. Ezért a tagállamok által benyújtott terveknek az európai szemeszterben meghatározott fő kihívásokra kell irányulniuk, továbbá összhangban kell állniuk az európai zöld megállapodás és az európai digitális menetrend elveivel.

1.7. Az Európai Bizottság, az Európai Parlament és az Európai Tanács intézkedéseinek gyors és eredményes összehangolásával el kell kerülni azokat a késedelmeket, amelyek veszélyeztetnék a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz céljainak teljesülését.

1.8. A tagállamok részéről azonnali és teljes körű válasza van szükség, mivel a különféle projektterveket rövid idő alatt kell elkészíteni és végrehajtani.

1.9. Az EGSZB fontosnak tartja, hogy a tagállamoknak szorosan együttműködjenek az Európai Bizottsággal a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében benyújtott projekttervek jóváhagyása, nyomon követése, valamint sikeres végrehajtása érdekében.

1.10. A terveknek közvetlen pénzügyi támogatást kell nyújtaniuk a kis- és középvállalkozások részére.

1.11. Az EGSZB nagyon fontosnak tartja, hogy minden bejelentett intézkedést – különösen a pénzügyi támogatást nyújtókat – egyértelmű, vállalkozásbarát tájékoztatás kísérje arról, hogy milyen típusú támogatást nyújtanak, hogyan férhetnek eredményesen hozzá a kkv-k a létező különböző uniós pénzügyi eszközökhöz, mivel léphetnek kapcsolatba uniós szinten, ha kérdésük van, melyek a források elosztásában részt vevő nemzeti szervek, melyek azok a nemzeti szereplők, amelyekhez a kkv-k fordulhatnak, illetve hogy mi a szerepük a nemzeti bankoknak, és mik a kötelezettségeik.

1.12. A projektek benyújtása, jóváhagyása, nyomon követése és végrehajtása felgyorsítható olyan magánszektorbeli tanácsadó cégek aktív bevonásával, amelyek a vonatkozó területeken nemzetközi tapasztalattal rendelkeznek.

1.13. Az EGSZB ismételten hangsúlyozza, hogy a bevált gyakorlatokat meg kell osztani az Unión belül, továbbá fel kell gyorsítani a rendelkezésre álló források elosztásához és folyósításához kapcsolódó bürokratikus folyamatokat, mindehhez pedig az Európai Bizottságnak biztosítania kell a szükséges technikai támogatást ⁽⁵⁾.

1.14. A tagállamok által benyújtott terveknek integrálniuk kell a szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek szerepét és álláspontjait. Az eddigiek során az EGSZB különösen a szervezett civil társadalom azzal kapcsolatos aktívabb szerepét szorgalmazta, hogy „az Európai Bizottság elképzelése és a tagállamok elképzelése között megállapodást lehessen elérni a reformprogramok tartalmáról” ⁽⁶⁾.

1.15. A technikai támogatási eszköz eredményesen kiegészítheti az Európai Bizottság által a Covid19-világjárvány gazdasági következményeinek kezelésére javasolt intézkedéscsomagot.

2. Bevezetés és általános megjegyzések

2.1. A javasolt eszköz célkitűzése az, hogy a tagállamok rezilienciájának és alkalmazkodóképességének javítása, a válság gazdasági és társadalmi hatásának enyhítése, valamint a klímasemleges Európa 2050-ig való elérését célzó zöld és digitális átállás támogatása révén előmozdítsa az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohézióját, és így hozzájáruljon a tagállamok gazdasági növekedési potenciáljának a Covid19-válságot követő helyreállításához, ösztönözze a munkahelyteremtést, valamint elősegítse a fenntartható növekedést.

2.2. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő pénzügyi támogatások, valamint hitelek nyújtására épül majd, amelyek segítségével az országok – különösen azok, amelyekben alacsonyabb az egy főre jutó jövedelem és nagyobb a munkanélküliség – megfelelően kezelhetik a világjárvány súlyos gazdasági hatásait.

2.3. A hitelek ki fogják egészíteni a vissza nem térítendő támogatásokat, és abból adódik majd az előnyük, hogy hosszú lejáratúak, és az Unió számára kedvező kamatlábbal rendelkeznek.

⁽³⁾ Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az európai beruházásstabilizáló funkció létrehozásáról (COM(2018) 387 final).

⁽⁴⁾ HL C 62., 2019.2.15., 121. o.

⁽⁵⁾ HL C 237., 2018.7.6., 53. o.

⁽⁶⁾ HL C 62., 2019.2.15., 121. o.

2.4. A Covid19-világjárvány korunk meghatározó globális egészségügyi válsága, amely 2020. június 12-ig több mint 420 000 emberéletet követelt⁽⁷⁾. A Covid19 azonban több, mint egészségügyi válság: rendkívüli társadalmi-gazdasági hatással járt világszerte, amelynek mértéke egyelőre nehezen mérhető fel. A Világbank Global Economic Prospects című kiadványának 2020. júniusi számában közölt legfrissebb világgazdasági jelentés szerint a koronavírus okozta sokk a II. világháború óta nem tapasztalt mélységű globális recesszióhoz vezet.

2.5. A várakozások szerint a világgazdaság 2020-ban 5,2 %-kal esik vissza, ez megközelítőleg háromszorosa a 2008–2009. évi gazdasági világválság hatásának. A fejlett gazdaságok körében a reál-GDP-növekedés 2020-ban várható mértéke az Egyesült Államokban - 6,1 %, az euróövezetben - 9,1 %. A Világbank 2020. júniusi jelentése⁽⁸⁾ egyértelműen kimondja: „miután a feltörekvő piacok és a fejlődő gazdaságok több mint 90 %-ában az egy főre jutó jövedelem visszaesése lesz tapasztalható az idei évben, valószínű, hogy sok millióan csúsznak vissza a szegénységbe”.

A Covid19 okozta sokk gazdasági következményei⁽⁹⁾:

- 1) erősödik a bizonytalanság, ami az elővigyázatossági megtakarítások növekedéséhez vezet;
- 2) csökken a fogyasztás;
- 3) csökken a termelőberuházási kedv;
- 4) nő a munkanélküliség, részben valószínűleg tartósan;
- 5) visszaesik a világkereskedelem volumene, jelentős zavarok keletkeznek a globális ellátási láncokban;
- 6) visszaesnek a nyersanyagárak (különösen az olaj ára), ami igencsak megnehezíti a folyó fizetési mérleg finanszírozását a hagyományosan nyersanyag-exportáló gazdaságok számára;
- 7) meredeken emelkednek a kockázatos eszközök tartásához szükséges kockázati felárak.

2.6. Ma már közismert, hogy az egészségügyi válság megoldását elősegítő intézkedések súlyosbíthatják a gazdasági válságot, ami fordítva is igaz. A járványgörbe lapítása óhatatlanul növeli a makrogazdasági recessziógörbe meredekségét, és veszélyeztet minden ellátási láncot, így olyan, az emberi túléléshez nélkülözhetetlen javakét is, mint az élelmiszerek és a gyógyszerek. A világjárvány hatásának további fokozódását pénzügyi válságok kísérhetik, amelyek a hitelezés összeomlásához, elhúzódó globális recesszióhoz, valamint lassabb helyreállításhoz vezetnek. A Világbank 2020. júniusi Global Economic Prospects jelentése szerint „[a]z eladósodottság növekedése sérülékennyé tette a globális pénzügyi rendszert a pénzügyi piacokat érő stresszhatásokkal szemben”.

2.7. Ezért mielőbbi nagyléptékű pénzügyi beavatkozásra van szükség, amely képes megfékezni a jelenlegi válság gazdasági hatásait, emellett reziliensebbé és a jövőre felkészültebbé teszi a tagállami gazdaságokat.

2.8. A következő gazdasági prioritásokat kell szem előtt tartani:

- 1) fontos biztosítani a munkaviszony fenntartását akkor is, ha a munkavállaló karanténban van vagy otthonmaradásra kényszerül;
- 2) a kormányoknak pénzügyi támogatást kell irányítaniuk azokhoz a köz- és magánszektorbeli intézményekhez, amelyek az állampolgárok veszélyeztetett csoportjait támogatják;
- 3) a kkv-kat meg kell védeni a csődtől (sokkal kevésbé magától értetődő, hogy miért lenne szükség az adófizetők pénzére nem pénzügyi nagyvállalkozások támogatásához);

⁽⁷⁾ <https://ourworldindata.org/grapher/total-deaths-covid-19>.

⁽⁸⁾ Világbank: Global Economic Prospects (2020. június).

⁽⁹⁾ Koundouri, P.: az Athéni Gazdaságtudományi és Üzleti Egyetem munkanyaga (2020).

- 4) szakpolitikai intézkedésekre lesz szükség a pénzügyi rendszer támogatásához a nemteljesítő hitelállomány növekedése miatt;
- 5) olyan költségvetési csomagokat kell elfogadni, amelyek nagysága összemérhető a válság kapcsán kieső GDP-vel.

2.9. Az Európai Bizottság megerősített uniós költségvetés felhasználását javasolja, amellyel hozzá lehet járulni a Covid19-világjárvány által közvetlenül okozott gazdasági és társadalmi károk elhárításához, a helyreállítás beindításához, valamint a következő generáció jobb jövőjének előkészítéséhez. Annak érdekében, hogy a helyreállítás valamennyi tagállam számára fenntartható, egyenletes, inkluzív és méltányos legyen, az Európai Bizottság új helyreállítási eszköz, a Next Generation EU létrehozását javasolja, amely egy átalakított, erős és korszerű uniós költségvetésbe illeszkedik. A Next Generation EU vezérprogramja a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz⁽¹⁰⁾.

3. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, valamint a technikai támogatási eszköz általános elvei

3.1. Az EGSZB határozottan üdvözlí és támogatja a javasolt Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt és technikai támogatási eszközt, amelyek célja, hogy nagyléptékű pénzügyi támogatást nyújtsanak olyan állami beruházásokhoz és reformokhoz, különösen a zöld és digitális átállás terén, amelyek várhatóan nemcsak reziliensebbé és a jövőre felkészültebbé teszik a tagállami gazdaságokat, hanem abban is segítik őket, hogy gyorsabban és eredményesebben küzdhessenek le a világjárvány következményeit.

3.2. Az EGSZB-t mély aggodalommal töltik el a világjárvány tagállamokban jelentkező következményei, különösen a munkanélküliségi emelkedése – amely egyes déli uniós tagállamokban a fiatalok körében már a 33 százalékot is elérte – és a szegénységi mutatók növekedése.

3.3. Az EGSZB egyetért azzal, hogy a világjárvány „a nagy gazdasági világválság óta a legsúlyosabb gazdasági sokk, amely lesújtó következményekkel jár polgáraink és vállalkozásaink millióira nézve, és természetesen magában hordozza a gazdasági és szociális divergencia lehetőségét, a nagyfokú töredezettség kockázatát”⁽¹¹⁾.

3.4. Az EGSZB korábban már hangsúlyozta, hogy az utóbbi időszak gazdasági fejlődése „nem egységesen ment végbe az Unió és az euróövezet egész területén, és hogy a konvergencia terén elért haladás továbbra sem kielégítő mértékű. A fenntarthatóság kérdése szintén egyre összetettebb kihívást jelent az EU számára”⁽¹²⁾.

3.5. Az EGSZB véleménye szerint „[a]z európai integráció válaszüthöz érkezett. A legutóbbi elhúzódó gazdasági válságból és a mély társadalmi sebekből, melyeket számos tagállamban maga után hagyott, többek között az a tanulság vonható le, hogy a tagállamok és a régiók közötti gazdasági és társadalmi konvergencia hiánya veszélybe sodorja az európai projekt fenntarthatóságát és mindazokat az előnyöket, amelyeket az európai polgárok eddig nyertek vele”⁽¹³⁾.

3.6. Az EGSZB úgy véli, hogy „[e] kezdeményezésekkel párhuzamosan meg kell erősíteni az európai gazdaság versenyképességét, azaz többek között a kutatás, a fejlesztés és a munkaerő készségeinek gyarapítása és javítása révén a termelékenység és az életszínvonal fenntartható módon történő növeléséhez szükséges kapacitását, és mindeközben haladni kell a klímasemlegesség megvalósítása felé”⁽¹⁴⁾.

3.7. Az EGSZB véleménye szerint „[a] szakpolitikákat a gazdaság és a munkaerőpiac ellenálló képességének fejlesztésével és emellett a gazdasági, társadalmi, környezeti és intézményi fenntarthatóság megteremtésével kapcsolatos elvnek kell vezérelnie, ami a klímasemleges gazdaságra (azaz olyan gazdaságra, amelyben az üvegházhatásúgáz-kibocsátás és -elnyelés kiegyenlíti egymást) való átállás során elő fogja mozdítani a felzárkózást és az igazságosságot, ugyanakkor segíteni fogja kezelni a digitalizáció és a demográfiai változások jelentette kihívásokat”⁽¹⁵⁾. Az EGSZB ezenfelül támogatja azt a felhívást, amely szerint az Európai Uniónak kötelezettséget kell vállalnia arra, hogy 2050-re elérje a karbonsemlegességet, és ennek megfelelően kiigazítsa az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozó 2030-as célértékét. Az ENSZ Környezetvédelmi Programjának (UNEP) a kibocsátási szakadékról szóló 2019. évi jelentése szerint a globális kibocsátást mostantól kezdve évi 7,6 %-kal kell csökkenteni annak érdekében, hogy a globális felmelegedést 1,5 °C-ra korlátozzuk. Ez 2030-ig számítva legalább 68 %-os kibocsátáscsökkentési célt jelent.

⁽¹⁰⁾ Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (COM(2020) 408 final, 2020. 05. 28.).

⁽¹¹⁾ Paolo Gentiloni európai biztos észrevételei a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel szembeni sajtótájékoztatóon, az Európai Bizottság sajtóközleménye (2020. május 28.).

⁽¹²⁾ HL C 47., 2020.2.11., 106. o.

⁽¹³⁾ HL C 353., 2019.10.18., 23. o.

⁽¹⁴⁾ Lásd ugyanott.

⁽¹⁵⁾ Lásd ugyanott.

3.8. Az EGSZB ezért egyetért azzal, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz fő célkitűzései a következők legyenek:

- 1) az Unió gazdasági, társadalmi és területi kohéziójának előmozdítása,
- 2) a válság társadalmi és gazdasági hatásának mérséklése, valamint
- 3) a klímasemleges Európa 2050-ig való elérését célzó zöld és digitális átállás támogatása, amivel hozzájárul a tagállami gazdaságok növekedési potenciáljának a Covid19-válságot követő helyreállításához, ösztönzi a munkahelyteremtést, továbbá elősegíti a fenntartható növekedést.

3.9. Az EGSZB hangsúlyozni kívánja, hogy az említett beruházásoknak és reformoknak a zöld és digitális átállással összefüggő kihívásokra kell összpontosítaniuk, mert ezáltal biztosíthatják a fenntartható helyreállítást.

3.10. Ma már széles körben elismert tény, hogy a zöld gazdaságösztönző politikák előnyösebbek a hagyományos költségvetési élénkítő intézkedéseknél, illetve hogy az éghajlat szempontjából kedvező szakpolitika szintén jobb gazdasági jellemzőkkel bír. A környezetbarát építőipari projekteknek, például az utólagos hőszigetelésnek vagy a megújuló energiához kapcsolódó infrastruktúráknak a multiplikátor-hatását erősíthetik a hosszú távon alacsonyabb energiaköltségek és a szélesebb gazdaságra is átterjedő hatások.

3.11. Az EGSZB egyetért azzal, hogy a forrásoknak a járványkezelésre és az ehhez kapcsolódó orvosbiológiai kutatásokra való átcsoportosítása, továbbá a határbiztonságra, valamint a biztonságos utazásra és kereskedelemre irányuló beruházások mellett most jött el az ideje annak is, hogy a pénzügyi intézmények és a kormányok alkalmazzák a fenntartható beruházásokra vonatkozó uniós taxonómiát (2019), a megújuló energián alapuló, meglévő technológiák felhasználásával kiváltják a fosszilis tüzelőanyagokat, az állami támogatásokat a fosszilis tüzelőanyagoktól átirányítják az éghajlatváltozás mérséklésére és hatásaihoz való alkalmazkodásra irányuló zöld és intelligens infrastrukturális projektekhez, befektessenek a körforgásos és karbonszegény gazdaságba, áttérjenek az ipariról a regeneratív mezőgazdaságra és befektessenek az élelmiszer-biztonságba, előmozdítsák az európai ellátási láncokat, csökkentsék a szállítási igényt, és az IKT-hálózatok biztonságának fenntartása mellett keressék a digitális forradalom határait⁽¹⁶⁾.

3.12. Az EGSZB egyetért a Nemzetközi Energia Ügynökséggel abban, hogy a tiszta energiára való átállás az energetikai rendszerek korszerűsítésén keresztül – nagyszabású munkahelyteremtési menetrenddel és éghajlatváltozási célokkal – segítheti az európai gazdaság beindítását. Minthogy világszerte az energetikai beruházások több mint 70 %-a mögött közvetlen vagy közvetett módon kormányok állnak, a mostani válságidőszakban az intézkedések minden eddiginél fontosabbak. A szakpolitikák alakítása hathatósan képes fenntarthatóbb útra terelni a beruházásokat, és ezzel párhuzamosan a gazdaság helyreállításának középpontjába helyezni az energiahatékonyságot, a megújuló energiaforrásokat, valamint az akkumulátoros tárolást. Előnyben kell részesíteni az energiaiparbeli ösztönző programokat, melyek lehetővé teszik a meglévő munkaerő támogatását, új munkahelyek létrehozását és a kibocsátáscsökkentés előmozdítását. A Nemzetközi Energia Ügynökség⁽¹⁷⁾ tanácsa: „Építs arra, ami már a tiéd – gondolkozz nagyban”. A léptékváltás azoknál a szakpolitikáknál a legegyszerűbb, amelyekhez már kialakult jogi és intézményi struktúrák kapcsolódnak.

3.13. Az EGSZB határozottan egyetért azzal, hogy az e rendelettel létrehozott Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek hozzá kell járulnia az éghajlati és a környezetvédelmi fenntarthatósággal kapcsolatos szempontok érvényesítéséhez, valamint annak az általános célnak a teljesítéséhez, hogy az uniós költségvetési kiadások 25 %-a éghajlat-politikai célkitűzések megvalósulását segítse elő.

3.14. Az EGSZB meggyőződése, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköznek főként vissza nem térítendő pénzügyi támogatások nyújtására kell épülnie, amelyek segítségével az országok – különösen azok, amelyekben alacsonyabb az egy főre jutó jövedelem és nagyobb a munkanélküliség – megfelelően kezelhetik a világjárvány súlyos gazdasági hatásait, míg a hiteleknek csupán kiegészítő szerepet kell játszaniuk a vissza nem térítendő támogatások mellett, és abból adódik majd az előnyük, hogy hosszú lejáratúak, és az Unió számára kedvező kamatlábbal rendelkeznek.

⁽¹⁶⁾ Koundouri, P.: *Never Waste a Good Crisis: For a Sustainable Recovery from COVID-19* (2020. április).

⁽¹⁷⁾ Nemzetközi Energia Ügynökség: <https://www.iea.org/>.

3.15. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságot abban a szándékában, hogy a folyó áron 808 984,090 millió EUR összegű szükséghelyzeti Európai Unió Helyreállítási Eszköz, valamint a 2021–2027 közötti időszakra szóló megerősített többéves pénzügyi keret (MFF) együttes elfogadásával az uniós költségvetés teljes erejét latba vesse a beruházások mozgósításának és a pénzügyi támogatásnak a helyreállítás döntő jelentőségű első éveire történő előreütemezése érdekében.

3.16. Az EGSZB „a célirányos beruházási stratégiákkal társuló, hatékony strukturális reformok folytatása mellett emel szót”⁽¹⁸⁾.

3.17. Az EGSZB egyetért egy önálló technikai támogatási eszköz létrehozásával, amely valamennyi tagállam számára elérhető a strukturálisreform-támogató program utódjaként⁽¹⁹⁾.

4. A nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek elkészítése, benyújtása, értékelése és határidői

4.1. Az EGSZB véleménye szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz forrásait minél előbb a tagállamok rendelkezésére kell bocsátani, a tagállamoknak pedig hatékonyan kell felhasználniuk azokat annak érdekében, hogy a lehető legnagyobb mértékben kiaknázzák az eszközben rejlő előnyöket.

4.2. A tagállamoknak helyreállítási és rezilienciaépítési terveket kell készíteniük, melyekben meghatározzák a következő négy évre szóló reform- és beruházási menetrendet.

4.3. Az EGSZB véleménye szerint a terveknek a tagállamok előtt álló, az európai szemeszterben meghatározott fő kihívások leküzdésére kell irányulniuk olyan területeken, mint a versenyképesség, a termelékenység, az oktatás és a készségfejlesztés, az egészségügy, a foglalkoztatás, valamint a gazdasági, társadalmi és területi kohézió. Biztosítaniuk kell továbbá, hogy a beruházások és reformok kellőképpen összpontosítsanak a zöld és digitális átálláshoz kapcsolódó kihívásokra annak érdekében, hogy elősegítsék a munkahelyteremtést és a fenntartható növekedést, valamint az Unió reziliensebbé tételét.

4.4. Az EGSZB véleménye szerint meg kell erősíteni a kis- és középvállalatok támogatásának jelenlegi keretét, és egy innovatív eszközön keresztül közvetlen pénzügyi támogatást kell nyújtani a részükre a csőd elleni védelemhez.

4.5. Minden bejelentett intézkedést, különösen azokat, amelyek pénzügyi támogatást nyújtanak, egyértelmű, vállalkozásbarát tájékoztatásnak kell kísérnie arról, hogy milyen típusú támogatást nyújtanak, a kkv-k hogyan férhetnek hozzá hatékonyan a különböző meglévő uniós pénzügyi eszközökhöz, kihez fordulhatnak kérdés esetén uniós szinten, melyek a források elosztásában részt vevő nemzeti szervek, mely nemzeti szintű szereplőkhöz fordulhatnak a kkv-k, mi a nemzeti bankok szerepe és mik a kötelezettségeik stb.

4.6. Az EGSZB véleménye szerint a folyamat során komoly figyelmet kell fordítani a szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek szerepére és álláspontjaira.

4.7. Az EGSZB már javasolta „egy olyan szabály bevezetését [...], amelynek alapján a reformvállalásokat tartalmazó többéves csomagra vonatkozó döntés meghozatalakor nem részesíthető finanszírozásban a tagállam, ha nem fogadta el teljes mértékben a partnerség elvének alkalmazását, ténylegesen bevonva a szociális partnereket és a civil társadalmi szervezeteket”⁽²⁰⁾. A partnerség elvének alkalmazása kiemelkedő szerepet kap abban, hogy tényeken alapuló reformokat hajtsanak végre, amelyek az egyes tagállamok gazdaságainak valós helyzetéhez kapcsolódnak.”⁽²¹⁾.

4.8. Az EGSZB egyetért azzal, hogy az Európai Bizottság átlátható kritériumok alapján értékelje a terveket, így többek között azt mérlegelje, hogy az adott terv várhatóan eredményesen kezeli-e az **európai szemeszter folyamata** keretében meghatározott kihívásokat, hozzájárul-e a tagállam növekedési potenciáljának, valamint gazdasági és társadalmi rezilienciájának megerősítéséhez, hozzájárul-e a gazdasági, társadalmi és területi kohézió javításához, a zöld és digitális átállás szempontjából releváns intézkedéseket tartalmaz-e, végül pedig a tagállam által benyújtott költségbecslés ésszerű, megbízható, és a várt gazdasági hatással arányos-e.

4.9. Az EGSZB véleménye szerint a források elosztásakor a konvergenciakritériumokat is figyelembe kell venni⁽²²⁾.

⁽¹⁸⁾ HL C 47., 2020.2.11., 106. o.

⁽¹⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/825 rendelete (2017. május 17.) a strukturálisreform-támogató program 2017–2020-as időszakra vonatkozó létrehozásáról, valamint az 1303/2013/EU és az 1305/2013/EU rendelet módosításáról (HL L 129., 2017.5.19., 1. o.).

⁽²⁰⁾ A Bizottság 240/2014/EU felhatalmazáson alapuló rendelete (2014. január 7.) az európai strukturális és beruházási alapok keretében megvalósított partnerségre vonatkozó európai magatartási kódexről (HL L 74., 2014.3.14., 1. o.).

⁽²¹⁾ HL C 237., 2018.7.6., 53. o.

⁽²²⁾ Lásd ugyanott.

4.10. Az EGSZB indokoltnak tartja a következőket:

- 1) a pénzügyi támogatást és a tagállamok által a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében végrehajtott releváns intézkedéseket 2024 végéig kell előreütemezni, a vissza nem térítendő pénzügyi támogatás tekintetében pedig a teljes összeg legalább 60 %-át 2022 végéig le kell kötni;
- 2) a tagállamoknak legkésőbb április 30-ig helyreállítási és rezilienciaépítési tervet kell benyújtaniuk nemzeti reformprogramjuk külön mellékleteként;
- 3) lehetővé kell tenni, hogy a tagállamok az előző év október 15-én a következő évre vonatkozó nemzeti költségvetés-tervezettel együtt benyújthassák e terv tervezetét;
- 4) az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak 2024 után a többéves pénzügyi keret végéig (2027-ig) hátralévő éveket a releváns intézkedések helyszíni végrehajtásának előmozdítására és a releváns gazdasági és társadalmi ágazatokban várt helyreállítás elérésére kell fordítaniuk, erősítve a rezilienciát és a konvergenciát.

4.11. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy elegendő időre van szükség az eszközzel kapcsolatos projekt hatékony végrehajtásához és a célkitűzések eléréséhez. Az EGSZB ezenkívül rámutat arra, hogy amennyiben a terv végrehajtásának rövid határidőt javasoló vélemények kerülnek fölénybe, akkor felmerül annak a veszélye, hogy a terv végül nem éri el a kitűzött célokat.

4.12. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság, az Európai Parlament és az Európai Tanács intézkedéseinek gyors és eredményes összehangolásával el kell kerülni azokat a késedelmeket, amelyek veszélyeztetnék a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz céljainak teljesülését. A tagállamok részéről továbbá azonnali és teljes körű válasz szükséges arra tekintettel, hogy a különféle projektterveket rövid idő alatt kell elkészíteni és végrehajtani. A tagállamoknak szorosan együtt kell működniük az Európai Bizottsággal a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében benyújtott projekttervek jóváhagyása, nyomon követése, valamint sikeres végrehajtása érdekében. A projektek benyújtása, jóváhagyása, nyomon követése és végrehajtása felgyorsítható olyan magánszektorbeli tanácsadó cégek aktív bevonásával, amelyek a vonatkozó területeken nemzetközi tapasztalattal rendelkeznek.

4.13. Az EGSZB ismételten hangsúlyozza, hogy a bevált gyakorlatokat meg kell osztani az Unión belül, továbbá fel kell gyorsítani a rendelkezésre álló források elosztásához és folyósításához kapcsolódó bürokratikus folyamatokat, mindehhez pedig az Európai Bizottságnak biztosítania kell a szükséges technikai támogatást ⁽²³⁾.

5. Technikai támogatási eszköz

5.1. Az EGSZB támogatja a társadalmi és gazdasági fejlődést előmozdító, egyenletes strukturális reformokat, köztük a közigazgatás minőségének javítását célzó intézményi kapacitásépítést. Ezeknek a reformoknak országspecifikusnak kell lenniük, demokratikus támogatást kell élvezniük, és kerülniük kell az olyan megközelítéseket, amelyek egyenlőtlen megoldást írnak elő minden tagállam számára ⁽²⁴⁾.

5.2. Az EGSZB egyetért azzal, hogy a technikai támogatási eszköznek törekednie kell arra, hogy a kérelmező tagállamok nemzeti hatóságait végigkísérje a reformfolyamat valamennyi szakaszában, illetve egyes fázisaiban.

5.3. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a technikai támogatási eszköznek támogatnia kell a tagállami hatóságokat a reformok saját prioritásai szerinti kidolgozásában és a reformintézkedések és stratégiák kidolgozására és végrehajtására szolgáló kapacitásuk fejlesztésében, valamint a partnerek bevált gyakorlataiból és példáiból leszűrhető előnyök kiaknázásában.

5.4. Az EGSZB egyetért azzal, hogy a technikai támogatási eszköz eredményesen kiegészítheti az Európai Bizottság által a Covid19-világjárvány gazdasági következményeinek kezelésére javasolt intézkedéscsomagot.

Kelt Brüsszelben, 2020. július 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Luca JAHIER

⁽²³⁾ Lásd ugyanott.

⁽²⁴⁾ Lásd ugyanott.